

Příloha 1

Seznam premiérů od 1. světové války do vypuknutí války s Čínou¹

Kei (Takaši) Hara (原敬 1856 - 1921): Pracoval nejprve jako novinář a na různých postech v rámci ministerstva zahraničí. Roku 1900 vstupuje do Seijúkai. 1900 – 1901 ministrem dopravy v Itóově vládě. Od roku 1902 poslancem Dolní komory. V letech 1906 – 1908, 1911 – 1912 a 1913 – 1914 ministrem vnitra. Roku 1914 zvolen za předsedu Seijúkai. V letech 1918 až 1921 premiérem. První neurozený premiér Japonska. 4. listopadu 1921 zavražděn. Zasloužil se o posílení pozice Seijúkai a potažmo i politických stran jako celku. Snížil volební census a tím rozšířil počet voličů, ale postavil se proti všeobecnému volebnímu právu. Položil základ pro japonské účinkování na Washingtonské konferenci. Mistr kompromisů a manipulace, nebyl však ochoten pokusit se o změnu stávajícího ústavního systému.

Korekijo Takahaši (高橋 是清, 1854 – 1936): Pracoval na ministerstvu školství a ministerstvu zemědělství a obchodu. Od roku 1892 v Japonské bance, 1898 jejím viceprezidentem. Od roku 1905 členem Horní komory. 1911 – 1913 prezidentem Japonské banky. Od roku 1913 členem Seijúkai. V letech 1913 – 1914 a 1918 – 1921 ministrem financí. Po smrti Hary premiérem v letech 1921 – 1922 a předsedou Seijúkai v letech 1921 – 1925. 1924 – 1925 ministrem zemědělství a obchodu. Ministrem financí ve vládách Giičiho Tanaky, Cujošiho Inukaie, Makota Saitóa a Keisukeho Okady. Roku 1907 jmenován baronem a roku 1920 vikomtem. Zavražděn 26. 2. 1936. Prosadil přijetí smluv z Washingtonské konference. Jeho pozice v Seijúkai však byla poměrně slabá. Rozštěpení strany vedlo i k pádu vlády. Schopný ekonom, díky jehož opatřením se Japonsko překonalo dopady světové hospodářské krize oproti jiným mocnostem poměrně rychle. Dopady těchto opatření na venkov však radikalizovaly postoje armády i venkovského obyvatelstva.

Tomosaburó Kató (加藤 友三郎, 1861 – 1923): 1908 jmenován viceadmirálem, 1913 velitelem Spojeného loďstva. 1915 povýšen na admirála. Ministrem námořnictva v letech 1915 – 1923. V letech 1922 – 1923 premiérem nadstranické vlády. 1920 jmenován baronem, 1923 vikomtem. Autor plánu na stavbu loďstva o 8 bitevních lodích a 8 bitevních křižnících. Vedl japonskou delegaci na jednání o limitech pro válečná loďstva na Washingtonské konferenci. V době své vlády snižoval rozpočty námořnictva i armády a stáhl vojáky ze Sibíře. Roku 1923 zemřel na rakovinu.

¹ Premiéři jsou řazeni chronologicky dle nástupu do funkce v jejich prvním funkčním období.

Gombei (Gonnojóe) Jamamoto (山本 權兵衛, 1852 – 1933): 1898 jmenován viceadmirálem, 1904 admirálem. 1898 – 1906 ministrem námořnictva. V letech 1913 – 1914 a 1923 premiérem. 1902 jmenován baronem a 1907 hrabětem. Ve svém druhém premiérském období musel řešit následky zemětřesení z 1. září 1923. Jeho vláda rezignovala po pokusu o atentát na prince Hirohita z 27. 12. 1923.

Keigo Kijoura (清浦 奎吾, 1850 – 1942): Spojenec Aritoma Jamagaty. 1891 jmenován členem Horní komory. Ministrem spravedlnosti v letech 1896 – 1898, 1898 – 1900, 1901 – 1903. 1903 – 1906 ministrem zemědělství a obchodu a 1905 – 1906 ministrem vnitra. 1906 – 1917 členem Tajné rady a v letech 1922 – 1924 jejím předsedou. 1924 premiérem. 1902 jmenován baronem, 1907 vikomtem a 1928 hrabětem. Předseda poslední z trojice nadstranických vlád ve 20. letech. Kvůli odporu většiny politických stran však nebyl schopen prosadit svou politiku v Dolní komoře a vláda proto po pěti měsících padla.

Kómei (Takaaki) Kató (加藤 高明, 1860 – 1926): Přiznal se do rodiny Iwasaki, kontrolující koncern Micubiši. Pracoval na ministerstvu financí a v diplomacii. Ministrem zahraničí v letech 1900 – 1901, 1906, 1913 a 1914 – 1915. Velké neshody s genró, zejména s Jamagatou, protože Kató postupoval o své vlastní vůli, bez konzultace s genró, jak bylo zvykem. 1911 jmenován baronem, 1916 vikomtem. Předseda strany Dóšikai a následně Kenseikai. Premiérem v letech 1924 – 1926. Roku 1925 prosadil všeobecné volební právo (pro muže), asi největší úspěch politických stran, což je ale vykoupeno podpisem Zákona na ochranu pořádku. Nepříliš úspěšný pokus o reformu Horní komory. Snaha o vyrovnaný rozpočet, škrty v oblasti výdajů na ozbrojené složky. Snaha o dobré vztahy s Británií a USA. Umírá v průběhu svého druhého premiérského období.

Reidžiró Wakacuki (若槻 禮次郎, 1866 – 1949): Pracoval na ministerstvu financí. Člen stran Dóšikai, Kenseikai a Minseitó, předsedou Minseitó od 1931. Ministrem financí v letech 1912 – 1913 a 1914 – 1915. 1924 – 1926 ministrem vnitra. Premiérem v letech 1926 – 1927 a 1931. Jmenován baronem roku 1931. Ve svém prvním premiérském období pokračoval v politice škrťů a mezinárodní spolupráce. Vláda padla v důsledku finanční krize roku 1927. Hlavní vyjednaváč na Londýnské námořní konferenci, snažil se prosadit ratifikaci dohody o další limitaci loďstev, čímž si vysloužil nenávisť japonských ozbrojených složek a nacionalistických skupin. Po atentátu na Hamagučiho se stal podruhé premiérem, vláda však brzy padla v důsledku invaze do Mandžuska a neschopnosti vlády kontrolovat armádu.

Giichi Tanaka (田中 義一, 1864 – 1929): Chránělec Jamagaty. 1911 generálmajorem, 1920 generálem. Aktivní při šíření vlivu armády na veteránské spolky a mládežnické organizace. Příznivec aktivní politiky na kontinentu. V letech 1918 – 1921 a 1923 – 1924 ministrem armády. Roku 1925 odchází z aktivní služby a stává se předsedou Seijúikai. Od 1926 členem Horní komory. Premiérem a současně ministrem zahraničí v letech 1927 – 1929, v květnu 1928 navíc ministrem vnitra a na konci své vlády i ministrem pro kolonie. 1920 jmenován baronem. Vysílal japonská vojska do Číny ve snaze bránit Čankajškovi ve sjednocení Číny. Po atentátu na Čang Cuo-lina se snažil o potrestání zodpovědných důstojníků, ale armáda jeho snahu blokovala. Když přistoupil jen na mírné neveřejné potrestání, byl kritizován císařem pro změnu svého postoje. V důsledku císařovy nespokojenosti Tanaka rezignoval a vláda padla.

Osači (Júkó) Hamaguči (濱口 雄幸, 1870 – 1931): Pracoval na ministerstvu financí. Člen Dóšikai, Kenseikai a Minseitó. Od 1927 předsedou Minseitó. Od roku 1915 členem Dolní komory. 1924 – 1925 ministrem financí, 1926 – 1927 ministrem vnitra. 1929 – 1931 premiérem. Prosadil ratifikaci dohody z Londýnské námořní konference, ale silně si zneprátelil ozbrojené složky a konzervativní politiky a byrokraty. Přistoupení ke zlatému standardu se ukázalo jako katastrofální při vypuknutí světové hospodářské krize roku 1929. V listopadu 1930 byl Hamaguči postřelen nacionalistickým radikálem, jako zastupující premiér fungoval Kidžúró Šidehara. V březnu 1931 Hamaguči opět nastoupil do funkce, ale kvůli zdravotním potížím v dubnu rezignoval a nahradil ho druhý kabinet Wakacukiho. Hamaguči zemřel na následky zranění v srpnu 1931.

Cujoši Inukai (犬養 毅, 1855 – 1932): Pracoval jako novinář. Člen a vůdce mnoha politických uskupení (Kaišintó, Šimpotó, Kenseitó, Kokumintó, Kakušin kurabu a později Seijúikai). 1929 – 1932 předsedou Seijúikai. Aktivní v Hnutí za ústavu a lidská práva i obou Hnutí na obranu ústavní vlády. Člen Dolní komory v letech 1890 – 1931. 1898 ministrem školství, 1923 – 1924 a 1924 – 1925 ministrem dopravy. 1931 – 1932 premiérem. Poslední stranický premiér meziválečného Japonska. Dlouhodobý bojovník za vládu politických stran, avšak při sporu kolem Londýnské námořní konference se postavil na stranu armády. Po vytvoření vlády se snaží stabilizovat situaci, ale není už schopen kontrolovat armádu. Zavražděn 15. května 1932.

Makoto Saitó (齋藤 実, 1858 – 1936): 1904 jmenován viceadmirálem, 1912 admirálem, ale 1914 nucen odejít z aktivní služby. 1907 jmenován baronem, 1925 vikomtem. Generálním guvernérem Koreje v letech 1919 – 1927 a 1929 – 1931. 1906 – 1914 ministrem námořnictva, 1932 – 1934 premiérem. Lord strážce tajné pečeti 1935 – 1936. Zavražděn 26. 2. 1936. Po zavraždění Inukaie nebylo v dané situaci možné jmenovat další stranickou vládu, proto byl Saitó vybrán jako kompromisní řešení. Politické strany dále ztrácely svůj vliv a výdaje na ozbrojené složky rostly. Japonsko uznalo Mandžukuo a vystoupilo ze Společnosti národů, definitivně se tak rozešlo s politikou mezinárodní spolupráce.

Keisuke Okada (岡田 啓介, 1868 – 1952): 1917 jmenován viceadmirálem, 1924 admirálem. V letech 1924 – 1926 byl velitelem Spojeného loďstva. 1927 – 1929 a 1932 – 1933 ministrem námořnictva. 1934 – 1936 premiérem a současně v roce 1934 ministrem pro kolonie. Jeden z admirálů Frakce smlouvy, podporoval ratifikaci dohody z Londýnské námořní konference, čímž si zneprátelil militaristy v ozbrojených silách i mimo ně. Saiondži ho jmenoval premiérem jako dalšího z umírněných příslušníků ozbrojených sil, který měl držet na uzdě více militaristicky naladěné příslušníky vlády a ozbrojených sil. V době jeho vlády politické strany dále ztrácely své mocenské postavení na úkor byrokracie a ozbrojených sil. Vláda padla v důsledku pokusu o převrat z 26. února 1936, provedeným příslušníky frakce Kódóha. Okada sám jen těsně unikl smrti.

Kóki Hirota (廣田 弘毅, 1878 – 1948): Pracoval na ministerstvu zahraničí a pokračoval v kariéře diplomata. Ministrem zahraničí v letech 1933 – 1936 a 1937 – 1938. Premiérem v letech 1936 – 1937. Zastávce tvrdé zahraniční politiky. Za jeho vlády byl uzavřen pakt proti Kominterně. Obnoveno pravidlo, že ministrem armády a námořnictva může být jen důstojník v aktivní službě. Rezignoval v důsledku sporu s ministrem armády Teraučim. Po 2. světové válce souzen za válečné zločiny a 23. 12. 1948 popraven.

Sendžúró Hajaši (林 銑十郎, 1876 – 1943): 1929 - 1930 velel císařské gardě. V letech 1930 – 1932 velel japonským jednotkám v Koreji a podílel se na invazi do Mandžuska. 1932 – 1934 a 1935 – 1936 členem Rady vojenských poradců. 1932 – 1934 generálním inspektorem výcviku, což byl jeden z klíčových postů v armádě. 1934 – 1935 ministrem armády. Premiérem od 2. 2. 1937 do 31. 5. 1937. Stoupenec frakce Tóseiha.

Fumimaro Konoe (近衛 文麿, 1891 – 1945): Příslušník dvorské šlechty, měl titul prince. Člen Horní komory a v letech 1933 – 1937 její předseda. Premiér v letech 1937 – 1939 a 1940 – 1941. 1939 – 1940 předseda Tajné rady. 7. 7. 1937 se střetly na mostě Marka Pola čínské a japonské jednotky a situace rychle eskalovala až do války, která skončila až v roce 1945. Ve svém druhém premiérském období se snažil neúspěšně odvrátit válku s USA. 27. 9. 1940 podepsalo Japonsko Pakt tří, čímž byla dotvořena Osa Berlín – Řím – Tokio. Vytvořil Asociaci na podporu trůnu, ve které se sjednotily všechny politické strany a stal se jejím prvním předsedou v letech 1940 – 1941. Politické strany, které v této době již neměly žádnou skutečnou moc, tak přestaly existovat. Po 2. světové válce měl být souzen pro válečné zločiny. 16. 12. 1945 spáchal sebevraždu.